

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3113/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.206/2022/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Vas Megyei Kormányhivatal indítványozó jogi képviselője (dr. Lampért Bernadett kamarai jogtanácsos) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Kfv.IV.37.206/2022/9. számú ítélete és a Győri Törvényszék 9.K.700.974/2021/8. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdését, az M) cikk (2) bekezdését, az I. cikk (1) bekezdését, a II. cikket, az R) cikk (2) bekezdését, a 28. cikket, a X. cikk (2) bekezdését, a XVI. cikk (1) bekezdését, a XX. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértését kifogásolta.
 - [2] Az indítványozóhoz benyújtott közérdekű bejelentés szerint az alapügyben felperes vállalkozás üzletében vásárolt fürdőkönyv használata során festék oldódott ki egy kisgyermek nyálában, ruháját megfogta a kék festék. Ezen bejelentés kivizsgálása céljából az indítványozó helyszíni ellenőrzést tartott a felperes üzlethelyiségében, a kérdéses termékből mintát vett, amelyet szakértői vizsgálatra küldött. A szakvélemény szerint a fürdőkönyv nem felelt meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, ezért az indítványozó határozatával elrendelte a felperes által forgalmazott egészségkárosító termék forgalomból történő kivonását, illetve bírságot szabott ki.
 - [3] Az indítványozó határozatát az elsőfokú bíróság megsemmisítette, melyet a Kúria hatályában fenntartott. A megismételt eljárás során a szakértő vizsgálati jegyzőkönyvön alapuló szakvéleményt készített és ezen szakvéleményében is arra a következtetésre jutott, hogy a kérdéses termék nem felel meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, mivel a fürdőkönyv festésére használt színezőanyagok olyan szerves azovegyületek, amelyek közül több is karcinogén hatással rendelkezik. E szakvélemény alapján az indítványozó újabb határozatával ismételtelen megtiltotta a kérdéses termék forgalmazását.
 - [4] A megismételt eljárásban hozott indítványozói határozat felülvizsgálata során eljáró Győri Törvényszék 9.K.700.974/2021/8. számú ítéletével az indítványozó határozatát megsemmisítette és új eljárásra kötelezte, mert a fürdőkönyvből kioldódó vegyületek azonosítására nem került sor.
 - [5] A Kúria Kfv.IV.37.206/2022/9. számú ítéletével hatályában fenntartotta az elsőfokú ítéletet.
- [6] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az elsőfokú bíróság által elrendelt új eljárás az eljárás megszüntetésével befejeződött. Az eljárás megszüntetésének indoka az volt, hogy a hatóságot a megismételt eljárásban a bíróság határozatának indokolás része köti és a laboratórium ismételt megkeresése során sem tudta azonosítani a leoldódott színezékben található vegyületeket, ezért bizonyítottság hiányában az indítványozó nem tudott jogsértést megállapítani. Az indítványozó előadta továbbá, hogy az eljárást megszüntető döntését azért is hozta meg, mert az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő alatt lejárt a megismételt eljárására vonatkozó ügyintézési határidő.
 - [7] Az indítványozó szerint a támadott bírósági ítéletek a laboratóriumtól olyan bizonyítást vártak el, amely a tudomány jelenlegi szintjén nem lehetséges, ezáltal lehetetlenné tették a vegyészetiileg problémás, az egészségre kockázatos termékek forgalomból történő kivonását, amely sérti a fogyasztók – különösen a gyermekek – egészséghez való jogát, illetve az elővigyázatosság elvét.
 - [8] Az indítványozó előadta, hogy a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert nem indokolták meg, hogy miért nem alkalmazzák a hatósági eljárás jogalapját képező jogszabályokat, illetve az ügy alapjogi vonatkozásaira nem voltak figyelemmel.

- [9] Az indítványozó szerint a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdését is, amely szerint tudományos igazság kérdésében az állam (beleértve a bíróságokat is) nem jogosult dönten.
- [10] Az indítványozó kifogásolta, hogy a támadott bírói ítéletek hatáskörét az Alaptörvénybe ütköző módon korlátozták, illetve működésének súlyos zavarát eredményezik, mivel az indítványozó alaptörvényi meghatározott-ságú hatáskörrel rendelkező hatóságként nem a bizonyítottan egészségre káros anyagokat tartalmazó vagy jogszabályban meghatározott határértékeket túllépő vegyi anyagok tekintetében jár csak el, hanem minden olyan esetben, amikor az emberi élet, egészség veszélyben lehet. Az indítványozó szerint a támadott bírósági ítéletek az indítványozó hatáskörét kizárólag a súlyos esetekre korlátozták, amely ellentétes a vonatkozó uniós normákkal is.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény E cikk (2) bekezdésének sérelmét azzal indokolta, hogy a támadott bírói ítéletek nem voltak figyelemmel a vonatkozó uniós joganyagra.
- [12] Az indítványozó szerint a támadott bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény M cikk (2) bekezdését és az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, mert megfosztották az indítványozót az egészségre kockázatos termékekkel szembeni érdemi, hatékony fellépéstől, ezért a korábban elért alapjogvédelem szintje csökken, a gyakorlatban a fogyasztóvédelmi hatóságok jelentős funkcióvesztése következett be.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény R cikk (2) bekezdése, 28. cikke és a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét azzal indokolta, hogy a támadott bírói ítéletek figyelmen kívül hagyták a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, illetve olyan bizonyítási kötelezettséget telepítettek az indítványozóra, amely a tudomány jelenlegi állása szerint lehetetlen. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét arra hivatkozással is állította, hogy az eljáró bíróságok iratellenes megállapításokat tettek.
- [14] Az indítványozó szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény II. cikkét, a XVI. cikk (1) bekezdését és a XX. cikk (1) bekezdését is, amikor az indítványozó eljárását csak a bizonyítottan egészségkárosító termékek esetében teszi lehetővé. A bíróságok ezen jogértelmezése az indítványozó álláspontja szerint sérti az egészséghez való jog alanyi oldalát, közvetve az emberi méltóságot és a gyermekek védelemhez való jogát.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [16] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [17] Az Abtv. 27. § (3) bekezdése értelmében közhatalmat gyakorló indítványozó esetében vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e.
- [18] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [19] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át.
- [20] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény E cikk (3) bekezdését, az M cikk (2) bekezdését, az I. cikk (1) bekezdését, a II. cikket, az R cikk (2) bekezdését, a 28. cikket, a X. cikk (2) bekezdését, a XVI. cikk (1) bekezdését, a XX. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [21] Az indítványozó által kifogásolt bírói ítéletek az indítványozót új eljárás lefolytatására utasították és az indítványozó e bírói ítéletekben foglalt utasítások alaptörvény-ellenességét állította. Az indítványozó által is hivatkozott 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/3. pontja értelmében nem kell visszautasítani az alkotmányjogi panaszt, ha az abban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot új eljárásra utasító határozattal függ össze. Ilyen eset, ha éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az indítványozónak alapjogsérelemet, miként az is, ha a Kúria döntése nem enged mérlegelést az eljáró hatóság számára a meghozandó új határozat tekintetében, vagyis tartalma szerint a hatályon kívül helyező végzést az eljárást lezáró döntésnek kell tekinteni.
- [22] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján csak a „meghozandó” és nem a már meghozott hatósági határozatokra kötelező bírósági iránymutatások esetében van lehetőség

az Alkotmánybíróság eljárásnak kezdeményezésére. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a támadott bírósági ítéletekben foglalt iránymutatások alapján már döntést hozott, az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele nem teljesül.

- [23] Az Abtv. 59. §-a szerint: „Az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.” Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 67. § (2) bekezdés e) pontja értelmében pedig ez különösen akkor következik be, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná válik.
- [24] Tekintettel arra, hogy az indítványozó nyilatkozata szerint a megismételt eljárásában már eljárást megszüntető végzést hozott, az Abtv. 59. §-a és az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megállapítható, hogy az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn.
- [25] Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszának benyújtását a fogyasztók, különösen a gyermekek egészséghez való jogának védelmével indokolta. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Abtv. 27. § (3) bekezdése csak az ügyész számára biztosítja alkotmányjogi panasz benyújtását a jogaik védelmére önmagukban nem képes, vagy személyek nagyobb csoportját érintő jogsérelem esetén, ily módon az indítványozó nem sorolható ezen indítványozói körbe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozó más személyek nevében nem jogosult eljárni, ezért az Alkotmánybíróság eljárását csak a saját nevében kezdeményezheti, ekként az alkotmányjogi panasz csak az indítványozót ért állított jogsérelem vonatkozásában bírálható el [ld. 3491/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [27]; 3030/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [10]].
- [26] Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel megjegyzi, hogy az indítványozónak az Alaptörvény II. cikke, XVI. cikke és a XX. cikke vonatkozásában nincs indítványozói jogosultsága.
- [27] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [28] Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény E cikk (3) bekezdésének, az M) cikk (2) bekezdésének és az R) cikk (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó részei kapcsán megjegyzi, hogy ezen rendelkezések az Alaptörvény Alapvetés című részében található, azok nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így ezen cikkekre alapítottan alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége [3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]].
- [29] Az Alkotmánybíróság egyebekben megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetőek ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [30] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 59. §-ára, valamint az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontjára tekintettel az eljárást megszüntette.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2665/2022.

